

Državni izpitni center

M 0 7 2 2 7 1 1 4

JESENSKI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sobota, 1. september 2007

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA ZA TOČKOVANJE JEZIKOVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Posamezne naloge jezikovne enote so točkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa števila pravih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kakor je možnih točk.

Pri točkovanju nekaterih nalog je uporabljena negativna metoda, pri nekaterih pa pozitivna metoda. Negativna metoda točkovanja pomeni, da ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, to pa pomeni, da je neka naloga točkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali več, kolikor je možnih točk.

Pozitivna metoda točkovanja pomeni, da seštevamo točke, s katerimi smo ocenili odgovor na podlagi opredeljenih kriterijev.

I. Razumevanje besedila

Naloge, ki preverjajo razumevanje besedila, so polodprtega tipa. Napake v razumevanju besedila se odštevajo od skupnega števila točk za posamezno vprašanje oziroma nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Največje možno število točk
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

II. Obvladovanje oblikoslovja in skladnje

Ortografska napaka

Ortografska (pravopisna) napaka (v rabi geminat, črk i/j in c/k ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak ($2/4 = 1/2$ točke, $4/4 = 1$ točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, nato se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri dosežejo prvi sodi seštevek. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka

Morfološka napaka, ki je posledica izbire napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbira napačnega sklon ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbira nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake pri isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak pri isti besedi prinese odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oziroma v kongruentnih stavčnih členih, se prav tako odbije le 1 točka (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali narobe – v subjektu in predikatu itd.). Zaradi morfološke napake, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, se odbijeta 2 točki. Odbijeta se za tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami -r, -ris, -tur itd.).

Sintaktična napaka

Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je narejenih v neki sintaktični konstrukciji.

REŠITVE NALOG JEZIKOVNE ENOTE

I. RAZUMEVANJE BESEDILA (15)

1. fertur, fere (4)
2. Ob sinovem rojstvu. (2)
3. Pričakuje, da ga bo izobrazil in vzgojil. (2)
4. Ker je imel srečo / Ker je naključje nanoslo (4)
5. Zato / Zaradi tega / te stvari (2)
6. Na kralja Filipa. (1)

II. OBVLADOVANJE OBLIKOSLOVJA IN SKLADNJE (35)

1. Poiščite vse glagolske oblike v prvem stavku, jih vpišite v spodnjo razpredelnico in jih analizirajte, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (6)

Osebne glagolske oblike						Neosebne glagolske oblike			
Glagol	Analiza					Glagol	Analiza		
	Os.	Št.	Nak.	Čas	Nač.		Oblika	Čas	Način
fertur	3.	sg.	ind.	praes.	pass.	scripta esse	inf.	pf.	pass.
nuntiavit	3.	sg.	ind.	pf.	act.	natum esse	inf.	pf.	pass.

2. Analizirajte navedene zaimke, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (4)

Zaimek	Vrsta	Analiza		
		Sklon	Število	Spol
qua (1)	oziralni	abl.	sg.	f.
sibi (2)	povratni osebni	dat.	sg.	m.
illa (2)	kazalni	nom.	sg.	f.
his (2)	kazalni	abl.	pl.	n.

3. Prestavite v pasiv. (4)

Alexander Aristoteli magistro a Philippo traditus est.

4. Poimenujte konstrukcije in jih prevedite.
 - (a) Konstrukcija: **nominativus cum infinitivo** (2)
Prevod: **Baje je napisal pismo.**
 - (b) Konstrukcija: **accusativus cum infinitivo** (3)
Prevod: **Vedi, da se mi je rodil sin.**
 - (c) Konstrukcija: **aktivna opisna spregatev** (2)
Prevod: **bomo zapustili / nameravamo zapustiti**

5. Analiza odvisnikov: Podčrtajte odvisnik, izpišite in določite vrsto vezne besede, izpišite glagolsko obliko ter pojasnite rabo časa in naklona, določite stavčno funkcijo odvisnika.

- (a) **Philippus dis gratias agebat, quod Aristotelis temporibus filius ei natus erat.** (5)

	Izpis	Analiza
Vezna beseda	quod	podredni veznik
Glagolska oblika	natus erat	ind. plpf. – preddobnost v preteklosti
Stavčna funkcija	—	prislovnodoločilni/predmetni – vzročni

- (b) **Futurum esse sperabat, ut filius a philosopho educaretur.** (4)

	Izpis	Analiza
Vezna beseda	ut	podredni veznik
Glagolska oblika	educaretur	coni. impf. – istodobnost za stranskim časom
Stavčna funkcija	—	predmetni

6. Postavite stavek v odvisni govor. (4)

Philippus Aristoteli nuntiavit filium sibi natum esse.

7. Poimenujte konstrukcijo. (1)

Konstrukcija: **relativna zveza**

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Pravilnost, ustreznost in kakovost prevoda se točkujejo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravni	50
2. Obvladovanje slovenskega jezika	5
3. Slog	5

Pri 1. in 2. merilu uporabimo negativno točkovno metodo (ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk), pri 3. merilu pa pozitivno metodo (dodelitev točk od 0 do 5). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih merilih.

1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravni

Odbijemo 1 točko za vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v jezikovni enoti. Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbiro manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

2. Obvladovanje slovenskega jezika

Pravopisne napake točkujemo enako kakor latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor latinske morfološke napake (po 1 točko).

3. Slog

Po slogovnem merilu s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča in naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

Rop Sabink

Prirejeno po T. Livius, Ab urbe condita

Rimska država je bila tako zelo močna, da je bila v vojni enakovredna (= kos) vsem sosednjim državam. Toda zaradi pomanjkanja žensk (= žena) se je zdelo, da ne bo dolgo trajala (= v-zdržala). Zato (= In tako) je Romul po nasvetu starešin poslal k sosednjim ljudstvom (od)poslance, ki naj bi (= da bi) za novo ljudstvo izprosili (= pridobili) zavezništvo in zakonske zveze. Odposlancem niso nikjer prijazno prisluhnili in so jih večinoma (= večino, v večini primerov) odslovili. Rimska mladež je to le s težavo prenesla in vse je kazalo, da bo prišlo do spopada. Da bi zanj našel (= pri-dobil) primeren čas in kraj, je Romul Neptunu pripravil velike igre (= ...igre, posvečene Neptunu), nato pa ukazal, naj prireditev naznanijo sosedom. Mnogo ljudi si je prišlo ogledat igre (= da si ogledajo igre), pa tudi v želji, da bi videli novo mesto. Gostoljubno so jih povabili na domove. Ko so si ogledali obzidje in mesto, na gosto posejano z bivališči (= hišami), so se čudili (= se niso mogli načuditi), da je rimska država zrasla v tako kratkem času (= kako hitro je zrasla rimska država). Ko je napočil čas iger (= nastopil čas za začetek prireditve) ter so bile misli in oči vseh uprte vanje (= vanjo), so se rimski mladeniči na dano znamenje razkropili na vse strani, da bi ugrabili dekleta.

Višja raven

Rop Sabink

Prirejeno po T. Livius, Ab urbe condita

Rimska država je bila tako zelo močna, da je bila v vojni enakovredna (= kos) katerikoli sosednj(i) državi (= katerikoli od sosednj(i)h držav, vsem sosednj(i)im državam). Toda zaradi pomanjkanja žensk (= žena) se je zdelo, da ne bo dolgo trajala (= v-zdržala). Zato (= In tako) je Romul po nasvetu starešin poslal k sosednjim ljudstvom (od)poslance, ki naj bi (= da ni) za novo ljudstvo izprosili (= pridobili) zavezništvo in zakonske zveze. Odposlancem niso nikjer prijazno prisluhnili in so jih večinoma (= večino, v večini primerov) odslovili. Rimska mladež je to le s težavo prenesla in vse je kazalo, da bo prišlo do spopada. Da bi zanj našel (= pri-dobil) primeren čas in kraj, je Romul, ki je prikrival jezo, pripravil velike igre, posvečene (bogu) Neptunu, nato pa ukazal, naj prireditev naznanijo sosedom. Mnogo ljudi si je prišlo ogledat igre (= da si ogledajo igre), pa tudi v želji (= z namenom), da bi videli novo mesto. Gostoljubno so jih povabili na domove. Ko so si ogledali obzidje in mesto, na gosto posejano z bivališči (= hišami), so se čudili (= se niso mogli načuditi), da je rimska država zrasla v tako kratkem času (= kako hitro je zrasla rimska država). Ko je napočil čas iger (= nastopil čas za začetek prireditve) ter so bile misli in oči vseh uprte vanje (= vanjo), so se rimski mladeniči na dano znamenje razkropili na vse strani, da bi ugrabili dekleta.

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Naloge, ki preverjajo temeljno znanje o zgodovini rimske in latinske književnosti, in to o posameznih obdobjih, zvrsteh, avtorjih in njihovih delih, in poznavanje civilizacijskih značilnosti rimske antike, so zaprtega in polodprtega tipa. Odgovori se točkujejo po naslednjih merilih:

- pri nalogah zaprtega tipa (naloga I.1) se vsak pravilen odgovor točkuje z eno točko,
- pri nalogah polodprtega tipa se uporabi negativna ali pozitivna metoda.

Negativna metoda pomeni, da se napake odštevajo od skupnega števila točk za posamezno nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

Pozitivna metoda, ki se uporabi pri nalogah esejskega tipa, pomeni, da se odgovori točkujejo in točke seštevajo po naslednjih merilih (pri tem število točk kaže na medsebojna razmerja vrednosti posameznih meril):

Merila	Število točk
Poznavanje snovi oziroma vsebinska ustreznost	0–10 do največ 20
Problemska obravnava snovi	0–1
Logično utemeljevanje in ponazarjanje s primeri	0–1
Zanimivost in izvirnost obravnave	0–1
Zrelost obravnave	0–1
Pomenska povezanost besedila	0–1

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

I. VPRAŠANJA O AVTORJEVEM ŽIVLJENJU IN DELU	(5)
--	------------

1. Izberite pravilni odgovor. (2)
1. (c) severne
2. (c) Horacij
2. Navedite naslov Livijeve zgodovine. Katero obdobje oz. kakšen časovni razpon je obravnavala? (3)
Ab urbe condita, Od ustanovitve mesta (Rima). Obravnavala je rimsko zgodovino od legendarnega začetka (Romul in Rem – ustanovitev Rima) do Livijevega časa (Avgustova vladavina do 9. pr. n. št.), torej časovni razpon sedem stoletij in pol.

II. VPRAŠANJA O KNJIŽEVNI DOBI IN ZVRSTEH	(30)
--	-------------

1. Navedite po en primer zgodovinskega dela, ki obravnava: (10)
- (a) življenjepise (cesarjev, velikih mož ipd.),
(b) državljansko vojno med Cezarjem in Pompejem,
(c) zaključeno obdobje (zgodovinska monografija).

	Ime avtorja	Približni čas delovanja (obdobje, stoletje)	Naslov dela
(a)	Cornelius Nepos Suetonius	1. stoletje pr. n. št. 1./2. stoletje n. št.	De viris illustribus De vita Caesarum
(b)	C. Iulius Caesar	1. stoletje pr. n. št.	De bello civili
(c)	C. Sallustius Crispus	1. stoletje pr. n. št.	Bellum Iugurthinum De coniuratione Catilinae

2. Razmišljajte o vlogi mitologije v epiki avgustejske dobe: (20)
- navedite najpomembnejša epa tega obdobja,
 - označite vlogo Eneja in njegovega mita v rimski legendarni zgodovini.

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva.

Vprašanje je polodprtega oz. esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.

III. VPRAŠANJA O DELU IN/OZIROMA ODLOMKU	(25)
---	-------------

Razmišljajte o vlogi ženske v rimski družbi.

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva. Odgovor omogoča dijaku pokazati tudi širše, samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.

Vprašanje je polodprtega oz. esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.